

Gaura-gaṇoddeśa-dīpikā

śrī-paramānanda-sena-kavi-karṇapūrasya kṛtir iyam |

śrī-vṛndāvana-bhuvi purā saccidānanda-sāndro
gaurāṅgibhiḥ sadṛśa-rucibhiḥ śyāma-dhāmā nanarta |
tāsām śaśvad-dṛḍhatara-parīrambha sambhedataḥ kim
gaurāṅgaḥ san jayati sa navadvīpam ālambhamānaḥ ||1||

namasyāmo'syaiva priya-parijanān vatsala-hṛdaḥ
prabhor advaitādīn api jagad-aghauḅha-kṣaya-kṛtaḥ |
samāna-premānaḥ sama-guṇa-gaṇās tulya-karunāḥ
svarūpādyā ye'mī sarasa-madhurās tān api numāḥ ||2||

guruṁ naḥ śrīnāthābhidham avani-devānvaya-vidhuruṁ
numo bhūṣā-ratnaṁ bhuva iva vibhor asya dayitam |
yadā syād unmīlan-nirava-kara-vṛndāvana-rahāḥ
kathāsvādāṁ labdhvā jagati na janaḥ ko'pi ramate ||3||

pītarāṁ śrī-śivānandāṁ sena-vaṁśa-pradīpakam |
vande'ham parayā bhaktyā pārśadāgryāṁ mahāprabhoḥ ||4||

ye vikhyātāḥ parivarāḥ śrī-caitanya-mahāprabhoḥ |
nityānandādvaitayoś ca teṣāṁ api mahīyasām ||
gopālānām ca pūrvāṇi nāmāni yāni kānicit |
sva-sva-granthe svarūpādyair darśitāny ādi-sūribhiḥ ||
vilokyānyāni sādḅhūnām mathuraudra-nivāsīnām |
gauḍīyānām api mukhān niśamya sva-manīṣayā ||
vivicyāṁreditaḥ kaiścīt kaiścīt tāni likhāmy aham |
nāmnā śrī-paramānanda-dāsaḥ sevita-śāśanaḥ ||5||

yadvat purā kṛṣṇa-candraḥ pañca-tattvātmako'pi san |
yātaḥ prakāṣatām tadvad gauraḥ prakāṣatām iyat ||6||
svābhinnena yataḥ tattvaṁ pañca-tattvam ihocyate |
anyathā tad-asambandhāt tat tattvaṁ syāc catuṣṭayam ||7||
tad-bhinnāṁ yat tad evātra tad abhinnāṁ vibhāvyatām |
yataḥ svayecchayā śaktyā kṛṣṇas tādrṣatām gataḥ ||8||
ataḥ svarūpa-caraṇair uktaṁ tattva-nirūpaṇe |
upādhi-bhedāt pañcatvaṁ tattvasyeha pradarśyate ||9||
pañcatattvātmakāṁ kṛṣṇāṁ bhakta-rūpa-svarūpakam |
bhaktāvatāraṁ bhaktyākhyāṁ namāmi bhakti-śaktikam ||10||

asyārtho vivṛtas tair yaḥ sa saṅksīpya vilikhyate |
bhakta-rūpo gauracandro yato'sau nanda-nandaṁ ||

bhakta-svarūpo nityānando vraje yaḥ śrī-halāyudhaḥ |
bhaktāvatāra ācāryo'dvaito yaḥ śrī-sadāsivaḥ ||
bhaktākhyāḥ śrīnivāsādyā yatas te bhakta-rūpinaḥ |
bhakta-śaktir dvijāgranyaḥ śrī-gadādhara-paṇḍitaḥ ||11||

śrī-viśvambharādvaita-nityānandāvadadhūtakaḥ |
atra trayāḥ samunneyā vigrahāḥ prabhavās ca te ||
eko mahāprabhur jñeyāḥ śrī-caitanya-dayāmbudhiḥ |
prabhū dvau śrī-yutau nityānandādvaita-mahāśayau ||
gosvāmīno vigrahās ca te dvijās ca gadādharaḥ |
pañcatattvātmaka ete śrīnivāsaś ca paṇḍitaḥ ||12||

yad uktaṁ tatra gosvāmi-śrī-svarūpa-padāmbujaiḥ ---
trayo'tra vigrahā jñeyāḥ prabhavaś cātra te trayāḥ |
eko mahāprabhur jñeyo dvau prabhū sammatau sataṁ ||13||
eṣāṁ pārśada-vargā ye mahantaḥ parikīrtitaḥ |
nityānandagaṇāḥ sarve gopālā gopa-veśinaḥ ||
eṣāṁ sambandha-samparkād upa-gopāla-sattamāḥ ||14||
tatra śrīman-navadvīpe viśvambhara-samīpataḥ |
vilasanti sma te jñeyā vaiṣṇavā hi mahattamāḥ ||15||
nīlācale ye ye khyātās te hi jñeyā mahattarāḥ |
dakṣiṇādi-diśāṁ yāne yair yaiḥ saṅgo mahāprabhoḥ |
te te mahanto mantavyāḥ pare jñeyāḥ svayogyataḥ ||16||
ataḥ svarūpa-caraṇair uktaṁ gaura-nirūpaṇe |
pañca-tattvasya samparkāt ye ye khyātā mahattamaḥ |
te te mahanto gopālāḥ sthānāc chraiṣṭhyādi-vācakaḥ ||17||

rasajñāḥ śrī-vṛndāvanam iti yam āhur bahu-vido
yam etaṁ golokaṁ katipaya-janāḥ prāhur apare |
sita-dvīpaṁ prāhur param api para-vyoma jagadur
navadvīpaḥ so'yam jayati paramāścarya-mahimā ||18||

tasmin vāsam urīcakāra nṛ-harir viśvambharākhyam dadhāt
tac-ceṣṭā-vaśataḥ samasta-mahatām vāso'pi tatrābhavat |
taiḥ sākāṁ mahatī harer anuḡṇākārāpi līlābhavad
yatrāsij jagatām mano'pi paramānandāya magnaṁ yataḥ ||19||

yaḥ satye sita-varṇam ādadhad asau śrī-śukla nāmābhavat
tretāyām makham unmakhākhyā ucito'bhud rakta-varṇam dadhat |
yaḥ śyāmo dadhad āsa varṇakam amuṁ śyāmaṁ yuge dvāpare
so'yam gaura-vidhur vibhāti kalayan nāmāvatāram kalau ||20||

prādur-bhūtāḥ kali-yuge catvāraḥ sampradāyikaḥ |
śrī-brahma-rudra-sanakāḥ pādme yathā smṛtāḥ ||
ataḥ kalau bhaviṣyanti catvāraḥ sampradāyinaḥ |

śrī-brahma-rudra-sanakā vaiṣṇavāḥ kṣiti-pāvanāḥ ||21||

tatra mādhvī sampradāyaḥ prastavād atra likhyate—

paravyomeśvarasyāsic chiṣyo brahmā jagat-patiḥ ||
tasya śiṣyo nārado'bhūd vyāsaś tasyāpa śiṣyatām |
śuko vyāsaśya śiṣyatvaṁ prāpto jñānāvarodhatāt ||
tasya śiṣyāḥ praśiṣyās ca bahavo bhūtale sthitāḥ |
vyāsāl labdha-kṛṣṇa-dīkṣo madhvācāryō mahā-yaśaḥ ||
cakre vedān vibhajyāsau saṁhitām śata-dūṣaṇīm |
nirguṇād brahmaṇo yatra sa-guṇasya pariṣkriyā ||
tasya śiṣyo'bhavat padmanābhācāryō mahāśayaḥ |
tasya śiṣyo naraharis tac-chiṣyo mādhdhava-dvijāḥ ||
akṣobhyas tasya śiṣyo'bhūt tac-chiṣyo jayatīrthakaḥ |
tasya śiṣyo jñānasindhus tasya śiṣyo mahānidhiḥ ||
vidyānidhis tasya śiṣyo rājendras tasya sevakaḥ |
jayadharmā-munis tasya śiṣyo yad-gaṇa-madhyataḥ ||
śrīmad-viṣṇupurī yas tu bhakti-ratnāvalī-kṛtiḥ |
jayadharmasya śiṣyo'bhūd brāhmaṇaḥ puruṣottamaḥ ||
vyāsa-tīrthas tasya śiṣyo yaś cakre viṣṇu-saṁhitām |
śrīmān lakṣmīpatis tasya śiṣyo bhakti-rasāśrayaḥ ||
tasya śiṣyo mādhdhendro yaddharmo'yaṁ pravartitaḥ |
kalpa-vṛkṣasyāvatāro vraja-dhāmani tiṣṭhitaḥ |
prīta-preyo vatsalatojjvalākhyā phala-dhāriṇaḥ ||22||
tasya śiṣyo'bhavac chrīmān īśvarākhyā-purī-yatiḥ ||
kalayāmāsa śrīngāraṁ yaḥ śrīngāra-phalātmakaḥ ||23||
advaitaḥ kalayāmāsa dāsya-sākhye phale ubhe |
śrīmān raṅgapurī hy eṣa vātsalye yaḥ samāśritaḥ ||24||

īśvarākhyā-purīm gaura urarīkṛtya gaurave |
jagad āplāvayāmāsa prakṛtāprakṛtātmakam ||25||
svīkṛtya rādhikā bhāva kānti pūrva suduṣkare |
antar-bahī rasāmbodhiḥ śrī-nandanandano'pi san ||26||
ādya vyūho'pi caitanyam aviśad yaḥ pure purā |
vicukṣobha manas tasya dṛṣṭvā gandharva-nartanam ||27||
dvārakā-stho'pi bhagavān aviśat śrī-śaci-sutam |
nānāvatāraḥ sutarām eka-kāla prabhāvataḥ ||28||
yathā śyāmo'viśat kṛṣṇaṁ bhagavantaṁ purā svayam ||29||

yoga-māyā-balād ete tiṣṭhanto'nyatra yadyapi |
tathāpi prāviśan gaure'cintya-lakṣaṇa-lakṣitaḥ ||30||
yathoktaṁ vyāsa-caraṇaiḥ prabhāsa-khaṇḍa-madhyataḥ |
acintyāḥ khalu ye bhāvā na taṁs tarkaṇa yojayet ||31||
raghunāthaṁ praviśyāpi yathā tiṣṭhati bhārgavaḥ |
evaṁ śrī-nārada-mukhās tiṣṭhanty anyeṣu dhāmasu |

tathaiva prabhunā sārdham divyanti śruti-dehavat ||32||
kintu yad yad bhakta-gaṇā yad-yad-bhāva-vilāsinaḥ |
tat-tad-bhāvānusāreṇa vraje teṣāṃ abhūd gatiḥ ||33||
gaura-candrodaye'dvaitam prati gaura-vaco yathā—

dāsyē kecana kecana praṇayinaḥ sakhyaika evobhaye
rādhā-mādhava-naiṣṭhikāḥ katipaye śrī-dvārakādhiṣituḥ |
sakhyādāv ubhayatra kecana pare ye vāvatārāntare
mayy ābaddha-hṛdo'khilān vitanavai vṛndāvanāsānginaḥ ||34|| [CCN 10.73]

parjanya nāmā gopāla āsīt kṛṣṇa-pitāmahaḥ |
upendra-miśraḥ san jātaḥ śrī-haṭṭe sapta-putravān ||35||
mahāmanyābhidhā gopī vraje yāsīd variyāsī |
kṛṣṇa-pitāmahī saiva nāmnātra kamalāvati ||36||

purā yaśodā-vrajarāja-nandau
vṛndāvane prema-rasākarau yau |
śacī-jagannātha-purandarābhidhau
babhūvatus tau na ca saṁśayo'tra ||37 ||

amū āviśatām eva devāvaditi-kaśyapau |
śrī-kausalyā-daśarathau tathā śrī-pṛṣṇi-tat-patī ||38 ||
devakī vasudevau yau pitarau rāma-kṛṣṇayoḥ |
tāv apy amū aviśatām iti jalpanti kecana |
anyathā rāma-mūrteḥ śrī-viśvarūpasya nodbhavaḥ ||39||
rohiṇī vasudevau yau pitarau rāma-kṛṣṇayoḥ |
padmavati-mukundau tau santau jātau dvijottamau |
śrī-sumitrā-daśarathau tāv apy aviśatām amū ||40||

paurṇamāsī vraje yāsīd govindānanda-kāriṇī |
ācāryaḥ śrīla-govindo gīta-padyādi-kāraḥ ||41||
nāmnāmbikā vraje dhātrī stanya-dātrī sthitā purā |
saiveyam malinī nāmnī śrīvāsa-gṛhiṇī matā ||42||
ambikāyāḥ svasā yāsīn nāmnā śrīla-kilimbikā |
kṛṣṇocchiṣṭam prabhuñjānā seyam nārāyaṇī matā ||43||
purāsīj janako rājā mithilādhipatir mahān |
adhunā vallabhācārya bhīṣmako'pi ca sammataḥ ||44||
śrī-jānakī rukmiṇī ca lakṣmī nāmnī ca tat-sutā |
caitanya-carite vyaktā lakṣmī-nāmnī ca sā yathā ||45||

sā vallabhācārya-sutā calantī
snātum sakhībhiḥ sura-dīrghikāyām |
lakṣmīr anenaiva kṛtāvatārā
prabhor yayau locana-vartma tatra ||46||

śrī-sanātana-miśro'yaṁ purā satrājito nṛpaḥ |
viṣṇupriyā jagan-mātā yat-kanyā bhū-svarūpiṇī ||47 ||
uktā prasaṅgāt kalinā śrī-caitanya-vidhūdaye |
bhuvō'mśa-rūpāṁ paramaṁ ca viṣṇupriyāṁ viditvā pariṇīya kāntāṁ ||48|| ity ādi |

viśvāmitro'pi ghaṭakaḥ śrī-rāmodvaha-karmaṇi |
rukmiṇyā preṣito vipro yaś ca śrī-keśavaṁ prati |
tāvarāṁ vanamālī yat karmaṇācāryatām gataḥ ||49||
yaś ca satrājitā vipraḥ prahito mādhaveṇaṁ prati |
satyodvāhāya kulakaḥ śrī-kāśinātha eva saḥ ||50||
kenāvāntarabhedena bhedaṁ kurvanti sātvatāḥ |
satyabhāmā prakāśo'pi jagadānanda-paṇḍitaḥ ||51 ||
mathurāyāṁ yajña-sūtraṁ purā kṛṣṇāya yo muniḥ |
dadau sāndīpaniḥ so'bhūd adya keśava-bhāratī ||52 ||
purāśid raghunāthasya yo vaśiṣṭha munir guruḥ |
sa prakāśa-viśeṣeṇa gaṅgādāsa-sudarśanaḥ ||53 ||

vṛṣabhānutayā khyātaḥ purā yo vraja-maṇḍale |
adhunā puṇḍarikākṣo vidyānidhi-mahāśayaḥ ||54||
svakīya bhāvam āsādyā rādhā viraha kātaraḥ |
caitanyaḥ puṇḍarikāhvaye tātāvadat svayam ||55||
premanidhitayā khyātim gauro yasmai dadau sukḥī |
mādhavendrasya śiṣyatvāt gauravaṁ ca sadākarot ||56||

tat-prakāśa-viśeṣo'pi miśraḥ śrī-mādhavo mataḥ |
ratnāvati tu tat-patnī kīrtidā kīrtitā budhaiḥ ||57||
amśāmsinor abhedena vyūha ādyaḥ śacī-sutaḥ |
baladevo viśvarūpo vyūhaḥ saṅkarṣaṇo mataḥ ||58||
nityānandāvadhūtaś ca prakāśeṇa sa udyate |
gaura-candrodaye dharmāṁ prativākyāṁ kaler yathā ||59||

asyāgrajas tv akṛta dāra-parigrahaḥ san
saṅkarṣaṇaḥ sa bhagavān bhuvi viśvarūpaḥ |
svīyāṁ mahaḥ kila purīśvaram āpayitvā
pūrvāṁ parivrajita eva tirobbhūva iti ||60|| [CCN 1.25]

nityānandāvadhūto maha iti mahitaṁ hanta saṅkarṣaṇo yaḥ iti ca ||61||

yadā śrī-viśvarūpo'yaṁ tirobhūtaḥ sanātanaḥ |
nityānandāvadhūtena militvāpi tadā sthitaḥ ||62||

tato'vadhūto bhagavān balātmā
bhavān sadā vaiṣṇava-varga-madhye |
jajvāla tigmāmśu-sahasra-tejā
iti bruvan me janako nanarta ||63||

svāmśena śeṣeṇa ya eṣa śayyā
viṣṇoś ca kṛṣṇasya ca vāsa-bhūṣā |
svāṅgasya bhūṣā-valayādi-rūpair
līlākhyayā veda-nigūḍha-līlām ||64||

śrī-vāruṇī-revata-vamśa-sambhave
tasya priye dve vasudhā ca jāhnavī |
śrī-sūrya-dāsasya mahātmanah sute
kakudmī-rūpasya ca sārya-tejasaḥ ||65||

kecit śrī-vasudhā-devīm kalāv api vivṛṇvate |
anaṅga-mañjarīm kecij jāhnavīm ca pracakṣate |
ubhayaṁ tu samīcīnaṁ pūrva-nyāyāt satām matam ||66||

saṅkarṣaṇasya yo vyūhaḥ payobdhi-śāyi-nāmakah |
sa eva vīracandro'bhūc caitanyābhinna-vigrahaḥ ||67||
amuṁ prāviśatām kāryāt sajahau niṣaṭholmukau |
mīnaketana-rāmādir vyūhaḥ saṅkarṣaṇo'paraḥ ||68||
viṣṇu-pādodbhavā gaṅgā yāsīt sā nija nāmataḥ |
nityānandātmaajā jātā mādhavaḥ śantanur nṛpaḥ ||69||
vyūhas tṛtīyaḥ pradyumnaḥ priya-narma-sakho'bhavat |
cakre līlā-sahāyaṁ yo rādhā-mādhavayor vraje |
śrī-caitanyādvaita-tanuḥ sa eva raghu-nandanah ||70||
vyūhas tūryo'niruddho yo sa vakreśvara-paṇḍitaḥ |
kṛṣṇāveśaja-nṛtyena prabhoḥ sukham ajījanat ||71||
sahasra-gāyakān mahyaṁ dehi tvam karuṇā-maya |
iti caitanya-pade yaḥ uvāca madhuraṁ vacaḥ ||72||
sva-prakāśāvibhedena śāśirekhā tam āviśat |
āvirbhāvo gaura-harer nakula-brahmacāriṇi ||73||
āveśaś ca tathā jñeyo miśre pradyumna-samjñake |
ācāryo bhagavān khaṅjaḥ kalā gaurasya kathyate ||74||
gopīnāthācārya-nāmnā brahmā jñeyo jagat-patiḥ |
nava-vyūhe tu gaṇito yas tantre tantra-vedibhiḥ ||75||

vraje āveśa-rūpatvād vyūho yo'pi sadāśivaḥ |
sa evādvaita-gosvāmī caitanyābhinna-vigrahaḥ ||76||
yaś ca gopāla-dehaḥ san vraje kṛṣṇasya sannidhau |
nanarta śrī-śiva-tantre bhairavasya vaco yathā ||77||
ekadā kārttike māsi dīpa-yātrā mahotsave |
sa-rāmaḥ saha-gopālaḥ kṛṣṇo nṛtyati yatnavān ||78||
nirīkṣya mad-gurur devo gopa-bhāvābhilāṣavān |
priyeṇa nartitum ārabdhaś cakra-bhramaṇa-līlayā ||79||
śrī-kṛṣṇasya prasādena dvividho'bhūt sadāśivaḥ |
ekas tatra śivaḥ sākṣād anyo gopāla-vigrahaḥ ||80||

mahādevasya mitram yaḥ kuvero guhyakeśvaraḥ |
kuvera-panḍitaḥ so'dya janako'sya vidāmbaraḥ ||81||
purā kuveraḥ kailāse siddha-sādhya-niṣevite |
jajāpa paramam mantram śaivam śrī-siva-vallabhaḥ ||82||
tato dayātur bhagavān varam vṛṇviti so'bravīt |
tadā kuvero varayāmāsa tvam me suto bhava ||83||
prārthitas tena deveśo varadeśo sadāśivaḥ |
janmany antare putraḥ prāpsyāmi putratām tava ||84||
iti prāpya varam kaṣṭam kiyantam kālam āsthitaḥ |
kāryād īśa-vaśāt so'dyādvaitasya janako'bhavat ||85||

yogamāyā bhagavatī gr̥hiṇī tasya sāmpratam |
sītā-rūpeṇāvatīrṇā śrī-nāmnā tat-prakāśataḥ ||86||
tasya putro'cyutānandaḥ kṛṣṇa-caitanya-vallabhaḥ |
śrīmat-panḍita-gosvāmi-śiṣyaḥ priya iti śrutam ||87||
yaḥ kārttikeyaḥ prāg āsīd iti jalpanti kecana |
kecid āhū rasa-vido'cyuta-nāmnī tu gopikā ||
ubhayaṁ tu samicīnam dvayor ekatra saṅgatāt |
kārttikeyaḥ kṛṣṇa-miśras tat-sāmyād iti kecana ||88||

nandinī jaṅgalī jñeyā jayā ca vijayā kramāt ||89||
śrīvāsa-panḍito dhīmān yaḥ purā nārado muniḥ |
parvatākhyo muni-varo ya āsīn nārada-priyaḥ |
sa rāma-panḍitaḥ śrīmāns tat-kaniṣṭha-sahodaraḥ ||90||
murāri gupto hanumān āngadaḥ śrī-purandaraḥ |
yaḥ śrī-sugrīva-nāmāsīd govindānanda eva saḥ ||91||
vibhīṣaṇo yaḥ prāg āsīd rāmacandra-purī smṛtaḥ |
uvācāto gaura-harir naitad rāmasya kāraṇam ||
jaṭilā rādhikā-śvaśrūḥ kāryato'viśad eva tam |
ato mahāprabhur bhikṣā-saṅkocādi tato'karot ||92||

ṛcikasya muneḥ putro nāmnā brahmā mahātapāḥ |
prahlādena samam jāto haridāsākhyako'pi san ||93||
murāri-gupta-caraṇaiś caitanya-caritāmṛte |
ukto muni-sutaḥ prātas tulasī-pātram āharan ||94||
adhautam abhiṣaptas tam pitā yāvanatām gataḥ |
sa eva haridāsaḥ san jātaḥ parama bhaktimān ||95||
vṛndāvane yaḥ prāg āsann aṇimādy-aṣṭa-siddhayaḥ |
ta evāṣṭau bhakta-rūpā bhūtā gauḍe ca te yathā ||96||
anataś ca sukhānando govindo raghunāthakaḥ |
kṛṣṇānandaḥ keśavaś ca śrī-dāmodara-rāghavau |
pury-upādhi-kramāj jñeyā aṇimādy-aṣṭa-siddhayaḥ ||97||
jāyanteyāḥ sthitā ūrdhva-retasaḥ sama-darśinaḥ |
nava-bhāgavatāḥ pūrvam śrī-bhāgavata-saṁhitāḥ ||98||
pratyūcur janakam te'dya bhūtvā sannyaśinaḥ sadā |

prabhunā gaura-hariṇā viharanti sma te yathā ||99||
śrī-nṛsimhānanda-tīrthaḥ śrī-satyānanda-bhāratī |
śrī-nṛsimha-cidānanda-jagannāthā hi tīrthakāḥ ||100||
tīrthābhido vāsudevaḥ śrī-rāmaḥ puruṣottamaḥ |
garuḍākhyāvadhūtaś ca śrī-gopendrākhyā āśramaḥ ||101||

loke ye nidhayaḥ khyātāḥ padma-śaṅkhādayo nava |
atraiva nidhi-ratnākhyā-garbha-jātāḥ prabhoḥ priyāḥ ||102||
śrī-śrīnidhiś ca śrī-garbhaḥ kavi-ratnaḥ sudhā-nidhiḥ |
vidyā-nidhir guṇa-nidhī ratna-bāhur dvijāgrāṇiḥ |
śrīmān ācāryaratnaś ca śrī-ratnākara paṇḍitaḥ ||103||

nīlāmbaras cakravartī gaurasya bhāvi-jaṇma yat |
sabhāyām kathāyamāsa tenāsau garga ucyate ||104||
śrī-śacyā janakatvena sumukho ballavo mataḥ |
patalāyā vraje khyātā jñeyā tasya sa-dharminī ||105||
purāṇānām artha-vettā śrī-devānanda-paṇḍitaḥ |
purāṣin nanda-pariṣat-paṇḍito bhāgurir muniḥ ||106||
kāśinātho lokanāthaḥ śrīnātho rāmanāthakaḥ |
catvāro'mī jñāni-bhaktāḥ sanakādyā na saṁśayaḥ ||107||
caturṣv apy eṣu śabdeṣu nātha-śabdasya kīrtanāt |
catuḥ-sanavad evātra catur-nāthā udīritaḥ ||108||

veda-vyāso ya evāsīd dāso vṛndāvano'dhunā |
sakhā yaḥ kusumāpīḍaḥ kāryatas tam samāviśat ||109||

bhaṭṭo vallabha nāmābhūc chuko dvaipāyanātmajaḥ ||110||
ācāryaḥ śrī-jagannātho gaṅgā-dāsaḥ prabhu-priyaḥ |
āsin nidhu-vane prāg yo durvāsā gopikā-priyaḥ ||111||
candraśekhara ācāryaś candro jñeyo vicakṣaṇaiḥ |
śrīmān uddhava-dāso'pi candrāveśāvatārakaḥ ||112||
ataś caitanya hariṇā kathito'yaṁ niśāpatiḥ |
śrīmad viśveśvarācāryo yaḥ prāg āsīd divākaraḥ ||113||

viśvakarmā purā yo'bhūd adya bhāskara-ṭhakkuraḥ |
bhikṣako vanamālī yaḥ sudāmāsīd dvijo purā |
dhanam prāpya prabhoḥ saṅge duḥkham matvābhramad yataḥ ||114||
vaikuṇṭhe dvāra-pālau yau jayādyā-vijayāntakau |
tāv adya jātau svecchātaḥ śrī-jagannātha-mādhavau ||115||
puṇḍarikākṣa-kumudau khyātau vaikuṇṭha-maṇḍale |
govinda-garuḍākhyau tau jātau gauḍe prabhoḥ priyau ||116||
garuḍaḥ paṇḍitaḥ so'dya garuḍo yaḥ purā śrutaḥ |
purā yo'krūra-nāmāsīt sa gopīnātha-simhakaḥ |
iti kecit prabhāṣante'krūraḥ keśava-bhāratī ||117||

purī paramānando ya āsīd uddhavaḥ purā ||
indradyumno mahārājo jagannāthārcakaḥ purā |
jātaḥ pratāparudraḥ san sama indreṇa so'dhunā ||118||
bhattachāryaḥ sārvaḥ bhāumāḥ purāsīd gīspatir divi ||119||

priya-narma-sakhā kaścid arjunaḥ pāṇḍavo'rjunaḥ |
militvā samabhūd rāmānanda-rāyaḥ prabhoḥ priyaḥ ||120||
ato rādhā-kṛṣṇa-bhakti-prema-tattvādikaṁ kṛtī |
rāmānando gauracandraṁ pratyavarṇayad anvaham ||121||
lalītye āhur eke yat tad ekenānumanyante |
bhavānandaṁ prati prāha gauro yat tvam pṛthā-patiḥ ||122||
gopyārjunīyayā sārḍham ekībhāyāpi pāṇḍavaḥ |
arjuno yad rāya-rāmānanda ity āhur uttamāḥ ||123||
arjunīyābhavat tūrṇam arjuno'pi ca pāṇḍavaḥ |
iti pādmottara-khaṇḍe vyaktam eva virājate |
tasmād etat trayam rāmānanda-rāya-mahāśayaḥ ||124||

vraje bhaktāḥ samāsena kathyante'tha yathā matiḥ ||125||
purā śrīdāma-nāmāsīd abhirāmo'dhunā mahān |
dvātrimśatā janair eva bāhyaṁ kāṣṭham uvāha yaḥ ||126||
purā sudāma-nāmāsīd adya sundara-ṭhakkuraḥ |
vasudāma-sakhā yaś ca paṇḍitaḥ śrī-dhanañjayaḥ ||127||
subalo yaḥ priya-śreṣṭhaḥ sa gaurīdāsa-paṇḍitaḥ |
kamalākara-pippalāi-nāmnāsīd yo mahābalaḥ ||128||
subāhur yo vraje gopo datta uddhāraṇākhyakaḥ |
maheśa-paṇḍitaḥ śrīman mahābāhur vraje sakhā ||129||
stokakṛṣṇaḥ sakhā prāg yo dāsaḥ śrī-puruṣottamaḥ ||130||
sadāśiva-suto nāmnā nāgaraḥ puruṣottamaḥ |
vaidya-vaiśṇobhavo nāmnā dāmā yo ballavo vraje ||131||
nāmnārjunaḥ sakhā prāg yo dāsaḥ sa parameśvaraḥ |
kālaḥ śrī-kṛṣṇa-dāsaḥ sa yo lavaṅgaḥ sakhā vraje ||132||
kholāvecatayā khyātaḥ paṇḍitaḥ śrīdharo dvijaḥ |
āsīd vraje hāsyā-kārī yo nāmnā kusumāsavaḥ ||133||
balarāma-sakhā kaścit prabalo gopa-bālakaḥ |
āsīd vraje purā yo'dya sa halāyudha-ṭhakkuraḥ ||134||
varūthapaḥ sakhā nāmnā kṛṣṇa-candrasya yo vraje |
āsīt sa eva gaurāṅga-vallabho rudra-paṇḍitaḥ ||135||
gandharvo yo vraje gopaḥ kumudānanda-paṇḍitaḥ ||136||
purā vṛndāvane ceṭau sthitau bhṛṅgara-bhaṅgurau |
śrī-kāśīśvara govindau tau jātau prabhu-sevakau ||137||
vṛndāvane sthitau prāg yau bhṛtyau raktaka-patṛakau |
gaurāṅga-sevakāv adya haridāsa-bṛhac-chiśū ||138||
payoda-vāridau prāg yau nīra-saṁskāra-kāriṇau |
tāv adya bhṛtyau rāmāyir nandayīś ceti viśrutau ||139||
vraje sthitau gāyakaḥ yau madhukaṅṭha-madhuvratau |

mukunda-vāsudevau tau dattau gaurāṅga-gāyakau ||140||
naṭaś candramukhaḥ prāg yaḥ sa kāro makaradhvajah ||141||
purāsīd yo vraje nāmnā mṛdaṅgī śrī-sudhākaraḥ |
sa śrī-śaṅkara-ghoṣo'dya dampḥa-vādyā-viśāradaḥ ||142||
āsīd vraje candrahāso nartako rasa-kovidah |
so'yam nṛtya-vinodī śrī-jagadīśākhyā-pañḍitaḥ ||143||
veṇuṁ ca muralīm yo'dhan nāmnā mālādhāro vraje |
so'dhunā vanamālākhyah paṇḍito gaura-vallabhaḥ ||144||
vṛndāvane yau vikhyātau śukau dakṣa-vicakṣanau |
tāv adya jātau maj-jyeṣṭhau caitanya-rāma-dāsakau ||145||

adhunā ballavī-vargā ye ye bhūtāḥ prabhu-priyāḥ |
te ta eva prakāśyante yathā-mati yathā-śrutam ||146||

śrī-rādhā prema-rūpā yā purā vṛndāvaneśvarī |
sā śrī-gadādhāro gaura-vallabhaḥ paṇḍitākhyakaḥ ||147||
nirṇītaḥ śrī-svarūpair yo vraja-lakṣmītayā yathā ||148||
purā vṛndāvane lakṣmīḥ śyāmasundara-vallabhā |
sādyā gaura-prema-lakṣmīḥ śrī-gadādhāra-pañḍitaḥ ||149||
rādhām anugatā yat tal lalitāpy anurādhikā |
ataḥ prāviśad eṣā tam **gaura-candrodaye** yathā ||150||

iyam api lalitaiva rādhikālī
na khalu gadādhāra eṣa bhū-surendraḥ |
harir ayam athavā svayaiva śaktyā
tirtayam abhūt sā sakhī ca rādhikā ca ||151|| [CCN 3.44]

dhruvānanda-brahmacārī lalitety apare jaguḥ |
sva-prakāśa-vibhedena samīcinām matām tu tat ||152||
athavā bhagavān gaurah svecchayāgātri-rūpatām |
ataḥ śrī-rādhikā-rūpaḥ śrī-gadādhāra-pañḍitaḥ ||153||

rādhā-vibhūti-rūpā yā candrakāntiḥ purā sthitā |
sādyā gaurāṅga nikāte dāsa-vamśa-gadādhāraḥ ||154||
pūrṇānandā vraje yāsīd baladeva-priyāgraṇīḥ |
sāpi kārya-vaśād eva prāviśatām gadādharam ||155||

purā candrāvalī yāsīd vraje kṛṣṇa-priyā parā |
adhunā gauḍa-deśe sā kavirājaḥ sadāśivaḥ ||156||
yasyā vakṣasi suśvāpa kṛṣṇo vṛndāvane purā |
sā śrī-bhadrādyā gaurāṅga priyāḥ śaṅkara-pañḍitaḥ ||157||
purā śrī-tārakā-pālyau ye sthite vraja-maṇḍale |
te sāmprataṁ jagannātha-śrī-gopālau prabhoḥ priyau ||158||
śaibyā yāsīd vraje caṇḍī sa dāmodara-pañḍitaḥ |
kutaścīt kāryato devī prāviśat tam sarasvatī ||159||

kalām aśikṣayad rādhām yā viśākhā vraje purā |
sādyā svarūpa-gosvāmī tat-tad-bhāva-vilāsavān ||160||
keśa-vinyāsam akarod rādhām citrā vraje purā |
sedanīm kavirājaḥ śrī-vanamālī prabhoḥ priyaḥ ||161||
śrī-rādhā-prāṇa-rūpā yā śrī-campakalatā vraje |
sādyā rāghava-gosvāmī govardhana-kṛta-sthitiḥ |
bhaktiratna-prakāśākhya-grantho yena vinirmitaḥ ||162||
tuṅgavidyā vraje yāsīt sarva-śāstra-viśāradā |
sā prabodhānanda-yatir gaurodgāna-sarasvatī ||163||
indulekhā vraje yāsīc chrī-rādhāyāḥ sakhī purā |
kṛṣṇa-dāsa-brahmacārī kṛta-vṛndāvana-sthitiḥ ||164||
raṅgadevī purā yāsīd adya bhaṭṭo gadādharah |
anantācārya gosvāmī yā sudevī purā vraje ||165 ||
śrī-kāśīśvara-gosvāmī śāsirekhā purā vraje |
dhaniṣṭhā bhakṣya-sāmagrīm kṛṣṇāyādād vraje'mitām |
saiva samprati gaurāṅga-priyo rāghava-pañḍitaḥ ||166||
guṇamālā vraje yāsīd damayantī tu tat-svasā |
ratnarekhā kṛṣṇadāsaḥ kṛṣṇānandaḥ kalāvati ||167||
gaurasenī purā nārāyaṇa-vācaspatiḥ kṛti |
pītāambaras tu kāverī sukeśī makaradhvajah ||168||
mādhavi mādhavācārya indirā jīva-pañḍitaḥ ||169||
vraje yāsīt sumadhurā tuṅgavidyā priyā purā |
vidyā-vācaspatir gaura-priyo vraja-jana-priyaḥ ||170||
balabhadrākhyako bhāṭṭācāryaḥ śrī-madhurekṣaṇā |
śrīnātha-miśras citrāṅgī kavicandro manoharā ||171||

vraje nāndīmukhī yāsīt sādyā sārāṅga-ṭhakkurāḥ |
prahlādo manyate kaiścin mat-pitrā na sa manyate ||172||
kalakaṅṭhī-sukaṅṭhyau ye vraje gāndharva-nāṭike |
rāmānanda-vasu-satyarājās cāpi yathāyatham ||173||

vraje katyāyanī yāsīd adya śrīkānta-senakaḥ ||174||
vrajādhikāriṇī yāsīd vṛndā-devī tu nāmataḥ |
sā śrī-mukunda-dāso'dya khaṇḍa-vāsaḥ prabhu-priyaḥ ||175||
purā vṛndāvane vīrā dūtī sarvās ca gopikāḥ |
nināya kṛṣṇa-nikaram sedānīm janako mama |
vraje bindumati yāsīd adya sā jānakī mama ||176||
purā madhumati prāṇa-sakhī vṛndāvane sthitā |
adhunā narahary-ākhyāḥ sarakārah prabhoḥ priyaḥ ||177||
purā prāṇa-sakhī yāsīn nāmnā ratnāvalī vraje |
gopīnāthākhyakācāryo nirmalatvena viśrutaḥ ||178||
vaṁśī kṛṣṇa-priyā yāsīt sā vaṁśīdāsa-ṭhakkurāḥ ||179||

śrī-rūpa-maṅjarī khyātā yāsīd vṛndāvane purā |
sādyā rūpākhyā-gosvāmī bhūtvā prakāṣatām iyāt ||180||

yā rūpa-mañjarī-preṣṭhā purāsīd rati-mañjarī |
socyate nāma-bhedena lavaṅga-mañjarī budhaiḥ ||181||
sādyā gaurābhinnā-tanuḥ sarvārādhyāḥ sanātanāḥ |
tam eva prāviśat kāryān muni-ratnaḥ sanātanāḥ ||182||
śrīmal-lavaṅga-mañjaryāḥ prakāśatvena viśrutaḥ |
śivānandaś cakravartī kṛta-vṛndāvāna-sthitiḥ ||183||
anaṅga-mañjarī yāsīt sādya gopāla-bhaṭṭakaḥ |
bhaṭṭa-gosvāmināṁ kecid āhuḥ śrī-guṇa-mañjarī ||184||
raghunāthākhyako bhaṭṭaḥ purā yā rāga-mañjarī |
kṛta-śrī-rādhikā-kuṇḍa-kuṭīra-vasatiḥ sa tu ||185||
dāsa-śrī-raghunāthasya pūrvākhyā rasa-mañjarī |
amuṁ kecit prabhāṣante śrīmatīm rati-mañjarīm |
bhānumaty-ākhyayā kecid āhus taṁ nāma-bhedataḥ ||186||
bhūgarbha-ṭhakkurasyāsīt pūrvākhyā prema-mañjarī |
lokanāthākhyā-gosvāmī śrī-līlā-mañjarī purā ||187||
kalāvati rasollāsā guṇatuṅgā vraje sthitā |
śrī-viśākhā-kṛtaṁ gītaṁ gāyanti smādya tā matāḥ |
govinda-mādhavānanda-vāsudevā yathākramam ||188||
rāgalekhā-kalākelyau rādhā-dāsyau purā sthite |
te jñeye śikhi-māhātī tat-svasā mādhavī-kramāt ||189||
pulinda-tanayā mallī kālidāso'dhunābhavat ||190||
śuklābaro brahmacārī purāsīd yajña-patnikā |
prārthayitvā yad-annaṁ śrī-gaurāṅgo bhuktavān prabhuḥ |
kecid āhur brahmacārī yājñika-brāhmaṇaḥ purā ||191 ||
apare yajña-patnyau śrī-jagadīśa-hiraṇyakau |
ekādaśyām yayor annaṁ prārthayitvāghasat prabhuḥ ||192||
mathurāyām purā yāsīt sairandhrī kṛṣṇa-vallabhā |
sādya nilācalāvāsaḥ kāśī-miśraḥ prabhoḥ priyaḥ ||193||
malatī candralatikā mañjumedhā varāṅgadā |
ratnāvalī ca kamalā guṇacūḍā sukeśinī ||194||
karpūra-mañjarī śyāma-mañjarī śveta-mañjarī |
vilāsa-mañjarī kāmālekḥā ca mauna-mañjarī ||195||
gandhonmādā rasonmādā candrikā kalabhāṣinī |
gopālī hariṇī kālī kalākṣī nitya-mañjarī ||196||
kalakaṅṭhī kurāṅgākṣī candrikā candraśekharā |
yā yāḥ sva-yogyā-sevāyām niyuktāḥ santi rādhayā ||197||
gaureṇa tat-priyaiḥ sārḍham dhr̥ta-puruṣa-vigrahaḥ |
khelanti sma svabhāvānusārāt tāḥ kramaśo yathā ||198||
śubhānando dvijo brahmacārī śrīdhara nāmakaḥ |
paramānanda-gupto yat kṛtā kṛṣṇa-stavāvalī ||199||
raghunātho dvijaḥ kaścid gaurāṅgānanya-sevakaḥ |
kaṁsāri-senaḥ sena-śrī-jagannātho mahāśayaḥ ||200||
subuddhi-miśraḥ śrī-harṣo raghu-miśro dvijottamaḥ ||201||
ripavaḥ ṣaṭ-kāma-mukhyā jitā yena vaśīkṛtāḥ |
yathārtha-nāma gaureṇa jitāmitraḥ sa nirmitaḥ ||202||

nirmitā pustikā yena **kr̥ṣṇa-prema-taraṅgiṇī** |
śrīmad bhāgavatācāryō gaurāṅgātyanta-vallabhaḥ ||203||
suśīlaḥ paṇḍitaḥ śrīmān jīvaḥ śrī-vallabhātmajaḥ |
vāṇinātha-dvijaś campahaṭṭa-vāsī prabhoḥ priyaḥ ||204||
īśānācārya-kamalau lakṣmīnāthākhyā-paṇḍitaḥ |
gaṅgā mantrī jagannātho māmūpādhir dvijottamaḥ ||205||
śrīkaṅṭhābharaṇopādhir anantaś caṭṭa-vaṁśajaḥ |
hasti-gopāla-nāmā ca raṅgavāsī ca vallabhaḥ ||206||
hary-ācāryō gaura-saṅgī miśraḥ śrī-nayanas tathā |
kavidatto rāma-dāsaś cirañjīva-sulocanau ||207||
kecin mahantaḥ kecit syur mahantaś copapūrvakāḥ |
ubhayeṣāṁ guṇās tulyās tenāmi gaṇitā mayā ||208||
khaṇḍa-vāsau narahareḥ sahācāryān mahattarau |
gaurāṅgaikānta-śaraṇau cirañjīva-sulocanau ||209||
guror nāma na grhṇitād iti śāstrānusārataḥ |
śrī-śrīnāthasya pūrvākhyā mayā na prakāṭikṛtā ||210||
vyācakāra paripātyād yo **bhāgavata-saṁhitām** |
kumāra-haṭṭe yat kīrtiḥ kr̥ṣṇadevo virājate ||211||

ye ye mahantaḥ krama-bhaṅga-bhūtās
te me'parādham kṛpayā kṣamantam |
guṇān vinirṇīya satām samastān
brahmeśa-śeṣāḥ kathitum na śaktāḥ ||212||

mīmāṁsakebhyaḥ śaṭha-tarkikebhyo
viśeṣato hetu-ratebhya eva |
gopyaḥ prayatnād rasa-śāstra-vidbhyo
deyaḥ sadā gaura-padāśrayebhyaḥ ||213||

śrī-gaura-gaṇoddeśā dīpikā racitā mayā |
dīpyatām paramānanda-sandoha-bhakta-veśmani ||214||

śake vasu-graha-mite manunaiva yukte
grantho'yam āvirabhavat katamasya ghasrāt |
caitanya-candra-caritāmṛta-magna-cittaiḥ
śodhyaḥ samākalita-gaura-gaṇākhyā eṣaḥ ||215||